

Täysistunto

Torstai 3.3.2022 klo 16.00—18.05

2.5. Suullinen kysymys ukrainalaisten pakolaisten auttamisesta (Mikko Ollikainen r)

Suullinen kysymys SKT 31/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen.

Keskustelu

16.50 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Ukrainas sak är vår. Kriget i Ukraina har aktiverat en väldigt stark vilja att hjälpa människorna och krigsoffren i Ukraina. Nyhetsflödet visar ett akut nödläge med människor som modigt kämpar för sitt land, men också familjer och barn som tvingats fly från sina hem. Det här kriget har berört oss precis alla, och all hjälp som nu kanaliseras via olika organisationer och samarbeten är välkommen.

Ukrainan krisi on kosketanut meitä kaikkia ja herättänyt suomalaisilla vahvan auttamisen halun, kuten tässä mainittiin. Sekä tavalliset ihmiset että yritykset ovat lahjoittaneet rahaa.

Kysyisin kuitenkin tästä, kun tässä on yli miljoona ukrainalaista paennut turvallisista kohteistaan ja he ovat joutuneet pakenemaan ulkomaille. Tässä puhuttiin ilmatiestä, mutta olisiko meritiekin yksi mahdollisuus auttaa esimerkiksi naisia tai lapsia, niin että he tulisivat [Puhemies koputtaa] turvapaikanhakijoiksi tänne Suomeen? Kysyn pääministeriltä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri. — Vai olisiko enemmän kuitenkin ministeri Haavisto?

16.51 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Tack, riksdagsledamot Ollikainen. Mycket bra fråga.

Tässä, mikä olisi sitten se paras tapa auttaa ihmisiä nyt näistä lähiympäristön maista kohti Pohjoismaita, kohti Suomea, kohti muita Euroopan maita, harkitaan koko ajan kaikkia mahdollisuuksia. Meillä on vastaanotto-organisaatio sinänsä kunnossa. Sisäministeriön johdolla siihen valmistaudutaan, kunnat ovat valmiina. Näitä resursseja on auttaa ihmisiä sitten, kun he tulevat tänne, mutta juuri nyt pyritään keskittymään siihen, että he saavat sen ensimmäisen avun siinä maassa, jonne he ovat tulleet, Puolassa ja muissa Ukrainaa ympäröivissä maissa. Myöskin heidän oma tahtonsa tässä vaikuttaa: minne he haluavat sijoittua, haluavatko he jäädä lähelle omaa kotimaataan vai tulla sitten kauemmaksi, ja mikä on heidän oma suunnitelmansa, onko se paluu Ukrainaan jossain vaiheessa? Monethan eivät tiedä vielä, mikä on Ukrainan kohtalo näinä hetkinä ja onko sitä paluumahdollisuutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2022 vp

näillä ihmisillä. Tässä täytyy kaikki tämä ottaa huomioon, mutta teemme ilman muuta parhaamme siinä, että silloin kun on ihmiset, jotka haluavat Suomeen sijoittua, he pääsevät tänne helposti, ja kuten ministeri Leppä sanoi, myöskin nopeasti [Puhemies koputtaa] siten töihin kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

16.52 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkan tästä. On aivan järkyttävää, että Venäjä on ilman mitään syytä hyökännyt Ukrainan kimppuun. Tälläkin hetkellä, kun me olemme täällä lämpimässä ja turvallisessa Eduskuntatalossa, Ukrainassa siviilejä, naisia, lapsia, vanhuksia kuolee Venäjän pommituksissa.

Te sanoitte, ministeri Haavisto, että olemme varautuneet pakolaisten vastaanottoon. Sanoitte myös, että sieltä tulee pakolaisia myös Suomeen. Ymmärrän niitä näkökohtia, joita edellisessä vastauksessanne sanoitte, mutta eikö meillä voisi olla aktiivisempi rooli? Eikö voitaisi ajatella, että Suomesta ja miksei muistakin Pohjoismaista lähtisi bussikolonnia Puolaan, sinne lähialueelle noutamaan pakolaisia, jotka siellä palelevat, kärsivät nälästä, kärsivät puutteesta? En epäile hetkeäkään, etteikö sieltä olisi halukkuutta tulla turvaan Suomeen. Mitä tästä ajattelette?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

16.53 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä ovat hyviä ajatuksia, ja koko ajan ulkoministeriössä seuraamme tätä, mitä voimme tehdä enemmän. Käymme myös koko ajan keskustelua Puolan ja näiden ympäröivien maiden kanssa tästä, mitä juuri nyt tarvitaan, miten he arvioivat tilannetta, miten näitä ihmisiä voitaisiin auttaa.

Kun kuvasitte tätä karmeutta, jonka keskellä ihmiset ovat pommituksissa ja sotatapah-tumissa — valitettavasti nyt sotatapahtumien edetessä näemme ehkä vielä kauheampia ku-via, kun asutuskeskuksia saarretaan, ympäröidään, asutuskeskuksien huoltoa pyritään kat-kaisemaan ja pahimmassa tapauksessa myöskin siviilit jäävät vielä enemmän pommitus-ten ja aseellisten hyökkäysten alle. Tämä on tietysti se, jota yritämme estää, mutta meidän on varustauduttava myöskin siihen, että joudumme antamaan monenlaista apua ihmisille, jotka nyt pakenevat näiltä alueilta, ja voi olla, että lähiviikot tuovat vielä karmeampia ti-lanteita eteen. Olemme valmiit tässä toimimaan, ja todellakin teemme koko ajan näiden naapurimaiden kanssa yhteistyötä. Huomenna tapaan taas Puolan ulkoministerin EU-ko-kouksessa, ja totta kai häneltä kysyn, mitä vielä tarvitaan, millä keinoilla [Puhemies koput-taa] parhaiten autamme juuri nyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

16.55 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisilla on täl-lä hetkellä todellakin kauhea halu auttaa, voisin sanoa ennennäkemätön. Tiedän itse sen, kun olin koko viikonlopun pakkaamassa erään pienen järjestön toimesta tavaroita, jotka ovat Lublinin kaupungissa muutaman tunnin päästä. Tässä kävin keskusteluja ihmisten kanssa, jotka toivat tavaroita kyseiseen järjestöön. Suurin yksittäinen syy, minkä takia he halusivat juuri tähän järjestöön näitä tuoda, on sen järjestön kasvullisuus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2022 vp

Mitä hallitus voisi tehdä, että tällaiset pienet, niin sanotusti kasvolliset järjestöt voisivat paremmin tukea? Koska oikeasti olen aivan varma, että tuen määrä on pienempi, jos nojataan esimerkiksi pääministerin mainitsemiin isoihin kasvottomiin järjestöihin — jotka toki harjoittavat hyvää toimintaa, mutta kuitenkin niin, että se kasvottomuus häiritsee [Puhemies koputtaa] monenkin auttamishalua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.56 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkään meillä ei nyt ole sisäministeri paikalla, joka sitten näistä rahankeräysluvista ja muista pystyisi tarkemmin vastaamaan.

Ymmärrän täysin sen, että ihmisillä on tarve ja halu auttaa. Kaikki haluavat tehdä oman osansa, koska hätä on suuri, ja suomalaiset ihmiset ovat luonteenlaadultaan sellaisia, että he haluavat tässä vaikeassa tilanteessa auttaa kaikin mahdollisin keinoin. Mutta kuten tässä on edellä hyvin todettu, niin on myös syytä muistaa, että siellä Ukrainassa on nyt erittäin akuutti sotatilanne päällä ja siellä on tarvetta tietyille materiaaleille. Ei välttämättä vielä tässä vaiheessa toisille. Ja sen vuoksi tällaisessa tilanteessa myös nojaisin niihin vakiintuneisiin tahoihin, jotka toimivat siellä Ukrainassa tälläkin hetkellä ja jotka sitä apua toimittavat perille. Eli tässäkin tilanteessa, sen keskellä, että meillä on tarve auttaa, niin pitää myös muistaa se, että Ukrainassa on se hätä ja meidän pitää nyt kuunnella, minkälaista apua siellä tarvitaan, mitä he tarvitsevat. Ei toimia omista lähtökohdistansa, vaan nimenomaisesti heidän tarpeistansa käsin. [Puhemies koputtaa] Ja tässä nämä vakiintuneet tahot ovat se porukka, joka nyt parhaiten tietää sen maaston, missä työskennellään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Sarkomaa.

16.57 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ukrainan humanitääriin kriisi syvenee. Ukrainan kansa tarvitsee kaiken mahdollisen avun, ja suomalaiset ovatkin suurella sydämellä auttamassa. Kriittinen tilanne on elintärkeissä perustarpeissa, esimerkiksi diabeetikot tarvitsevat kylmäsäilytettäviä insuliineja. Ruotsin terveysministerin mukaan he ovat toimittamassa hoitotarvikkeita Ukrainalle EU:n pyynnöstä. Ja onkin todella tärkeää, kuinka me onnistumme siinä, Suomi maana ja osana EU:ta, että kuinka me onnistumme viemään niitä elintärkeitä lääketarvikkeita tällä hetkellä Ukrainaan. Tähän varmasti hallitus vastaa, että kuinka tässä Suomi on mukana.

Mutta samaan aikaan meidän on yhtä lailla varauduttava poikkeusaikojen lääkehuollon toimivuuteen täällä omassa maassa. Moni kansalainen tätä pohtii. Ja kysynkin nyt pääministeriltä: onko hallituksella tekeillä toimenpiteitä, joilla me varmistetaan se, että esimerkiksi kotien riittävä varautumisen taso on kunnossa, ja onko tulossa sellaisia lakimuutoksia, jotka eduskunnan pitäisi tehdä meidän kriisikestävyyden [Puhemies: Aika!] tai ylipääntään meidän varautumisen kunnossa olemiseen? [Puhemies: Aika on täytetty!] Hallitus on varmasti nämä käynyt läpi, ja olisi hyvä kuulla, [Puhemies: Ja nyt kuulemme!] mitä tästä on eduskuntaan tulossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Lindén.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2022 vp

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välittömästi tämän kriisin puhjettua käynnistyivät tämänkaltaiset toimet — meillä tällä hetkellä johdetaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa vuosi sitten täällä hyväksytyyn uuden valmiusjärjestelmän mukaan viiden koordinoitun valmiuskeskuksen kautta, joissa on mukana sekä sosiaalipuoli että terveydenhuolto, yliopistolliset sairaalat ja kaikki — ja me totesimme, että johtavat sairaala-apteekit tällä hetkellä käynnistivät yhdessä lääkehankinnan niin, että me emme lähde nyt viemään meidän nykyisistä varastoista, jotka ovat toki meidän tarpeen mukaisia, mutta aina kuitenkin rajalliset, vaan me teemme nopean kansainvälisen hankinnan, jonka me sitten kohdistamme kokonaan tuolle alueelle. Tämä sama koskee hoitotarvikkeita. Ja minulla on suuria toiveita siitä, että mahdollisesti vapaaehtoisia reittejä myöten me saisimme sinne myös henkilökuntaa auttamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Gustafsson.

16.59 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten käyty keskustelu on osoittanut, niin ukrainalaiset ovat vahvasti meidän mielessämme ja sydämissämme, erityisesti lapset.

Arvoisa puhemies! Luulen, että muitakin kuin minua on satuttanut ja mietityttänyt paljon se, miten Venäjän kansa voidaan pitää niin pimennossa sen kehityksen kohdalta, jonka me tiedämme Ukrainassa tapahtuvan. Miten tämä on tänä päivänä mahdollista? Mietin, että Suomi ei tässä informaatiotosodassa nyt voi kovin paljon tehdä, mutta mielestäni Euroopan unioni voisi miettiä, mitä tehokeinoja moderni teknologia mahdollistaa, ja kohdistan kyllä kysymyksen ulkoministeri Haavistolle, jonka kokemus antaisi ymmärtää, että voisimme tehdä jotakin: mitä voimme tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, mitä voimme tehdä, ministeri Haavisto?

17.01 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa yksi asia, jonka olemme jo tehneet ja jolla on ollut suuri merkitys: Ylellä on ollut venäjänkieliset uutiset, ja moni venäläistaustainen Suomessa on voinut niitä seurata ja on ollut tämän informaation piirissä, mutta tiedän, että myöskin lähialueillamme Pietarissa ja muualla seurataan tätä mediaa ja ollaan kiinnostuneita siitä, miten täällä ajatellaan ja miten täällä näkyy sama uutisvirta, mitä he seuraavat muista medioista. Samaten internetin rooli on tullut aivan ratkaisevaksi. Tiedämme kaikista tutkimuksista, että nuori sukupolvi Venäjällä seuraa internetiä, saa sitä kautta monipuolisemman kuvan ja pystyy tätä kautta näitä lähteitä seuraamaan. Ja totta kai sitten muilla eurooppalaisilla mailla on samanlaisia medioita, joita voivat käyttää.

Tästä on keskusteltu paljon EU-ministerien kesken, ja puututte juuri oikeaan asiaan. Haluttaisiin, että tätä oikeaa ja riippumatonta tietoa olisi kaikkien saatavilla, ja varmasti se vaikuttaa sitten osaltaan muun muassa netin kautta Venäjän nuorempaan sukupolveen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä tähän aiheeseen edustaja Heinonen.

17.02 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Isoin huoli on nyt kyllä Ukrainassa. Marsalkka Mannerheimin patsaalla ukrainalaiset ovat olleet pai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2022 vp

kalla monena iltana — paikka on monessa mielessä tässä tapauksessa puhutteleva. Ukrainalaisten viesti on selvä: auttakaa, auttakaa nyt.

Lapset, äidit, vanhukset tarvitsevat apua Ukrainassa, kun Putin on iskenyt myös siviili-kohteisiin, mutta he tarvitsevat myös puolustusmateriaalia. Kiitos puolustusministeri Kaikkoselle, että tämä päätös tehtiin, ja kysyisin: onko seuraava kokonaisuus jo valmistelussa?

Toisena nostaisin esille opetusministeri Anderssonille meidän lastemme tilanteen tässä vaikeassa tilanteessa. Moni lapsi on myös Suomessa äärimmäisen vaikeassa paikassa, he eivät ymmärrä, mitä tapahtuu, kun emme mekään ymmärrä. Millä tavalla meidän koululaitos, varhaiskasvatus, ammattikasvattajat pystyvät tässä tilanteessa auttamaan näitä pieniä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Andersson.

17.03 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Heinospelä tämän kysymyksen esiin nostamisesta, tämä on äärimmäisen tärkeä näkökulma. Tiedetään, että lapset ja nuoret kyllä näkevät myöskin kuvia uutisvirrasta, kuulevat sen, mistä aikuiset keskustelevat, ja tämä sota vaikuttaa myöskin lapsiin ja nuoriin täällä monin tavoin. Itse kannan huolta siitä, että kun nyt ollaan kohta kaksi vuotta eletty globaalia pandemiaa, tiedetään, että sillä on ollut myöskin hyvin suoria kielteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin, niin nyt heti kun päästiin siitä akuutista vaiheesta pois, he joutuvat sitten tällaisen asian kohtaamaan.

Opetushallitus teki heti, kun tämä Venäjän hyökkäys tapahtui, ohjeistuksen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja myöskin toisen asteen koulutuksen järjestäjille siitä, miten tätä sotaa voidaan käsitellä lasten ja nuorten kanssa, eli miten siitä voidaan keskustella kouluissa ja oppilaitoksissa, jopa päiväkodeissa. Itse pidän äärimmäisen tärkeänä, että me tuetaan meidän pedagogiikan koulutettuja alan ammattilaisia myöskin tässä työssä, koska he ovat monesti [Puhemies koputtaa] ne turvalliset aikuiset ja henkilöt, jotka sitten joutuvat näihin lasten kysymyksiin vastaamaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.